

מועצת בנימין העבירה עשרות מיליוני שקלים מדי שנה לעמותות פוליטיות ולפעילות לבלתי חוקית

ממידע שהגיע לידי שלום עכשיו עולה כי המועצה האזורית מטה בנימין הסתירה העברה של עשרות מיליוני שקלים ל"אמנה" – ארגון שעומד מאחורי הקמת רוב המאחזים הבלתי חוקיים ומממן בניה בלתי חוקית וקביעת עובדות בשטח במאחזים ובהתנחלויות.

בעקבות עתירה של שלום עכשיו לפי חוק חופש המידע נאלצה המועצה האזורית מטה בנימין לחשוף מידע מפורט על כספי התמיכות שהיא מעבירה לעמותות שונות. מהמידע עולה כי בשנים 2013 – 2015 חילקה המועצה למעלה מ-65 מיליון ש"ח לעמותות שונות הפועלות בתחומה. 85% מכספי התמיכה (למעלה מ-55 מיליון ש"ח), הועברו לעמותות פוליטיות ול"אמנה" שפועלת בניגוד לחוק. רק 15% מהכספים הועברו לעמותות שעוסקות ברווחה, חינוך, ספורט וכיו"ב, בהתאם לנהלי משרד הפנים.

כספי התמיכות שאישרה מועצה אזורית מטה בנימין בש"ח:

2015	2015	2014	2014	2013	2013	
54.01%	10,000,000	56.41%	12,000,000	58.72%	15,000,000	אמנה
36.54%	6,765,325	26.65%	5,669,000	23.76%	6,070,000	ארגונים פוליטיים
9.45%	1,750,646	16.94%	3,603,500	17.52%	4,475,000	כל השאר
	18,515,971		21,272,500		25,545,000	סה"כ

בשלום עכשיו קוראים לשים סוף לשימוש בעשרות מיליונים מכספי הציבור לצרכים פוליטיים ולפעילות בלתי חוקית. "אם עד עכשיו היה ידוע כי הרשויות ממנות פעילות כזו אך לא היה ברור באיזה היקף מדובר עכשיו התגלה עומק השוד הציבורי לפעילות פוליטית שנויה במחלוקת ולפעילות בלתי חוקית אסורה והכל מכספי ציבור בניגוד לנהלי התמיכות של משרד הפנים. הגיע הזמן שמשרד הפנים ישים סוף לדבר הזה ויימנע מהרשויות בגדה להמשיך את המימון האסור ואף ידרוש מהן את הכסף בחזרה".

1. אמנה – 37 מיליון ₪ בשלוש שנים ממועצת בנימין

אמנה היא הארגון שקיבל את הסכום הגבוה ביותר של תמיכות המועצה בסך 37 מיליון ₪ בשלוש שנים, כ-57% מכלל כספי התמיכה שהעניקה מועצת בנימין לעמותות. כזכור, אמנה היא אגודה שיתופית שעומדת מאחורי הקמת רוב המאחזים הבלתי חוקיים, והיא פועלת ומממנת פעילות בניה לא חוקית בהתנחלויות ובמאחזים (עוד על אמנה והפעילות הבלתי חוקית ראו כאן).

בשנת 2013 קיבלה אמנה ממוא"ז בנימין 15 מיליון ש"ח, בשנת 2014 הסכום עמד על 12 מיליון ש"ח וב-2015 הסכום ירד ל-10 מיליון ש"ח.

בטופס בקשת התמיכה שהגישה אמנה למועצת בנימין, היא מסרה כי בשנת 2013 היא קיבלה מ"רשויות מקומיות אחרות" סכום נוסף של 28,490,000 ₪. בשנת 2015 היא דיווחה על 28,700,000 ₪ שהיא מקבלת

ממקורות ציבוריים (ככל הנראה גם כן מרשויות מקומיות). בסך הכל, לפי הדיווחים הללו, **יוצא שאמנה קיבלה מכספי הציבור דרך המועצות האזוריות בשנים 2013 – 2015 לפחות 94,190,000 ₪** (יש לציין שאמנה לא ציינה בטופס לשנת 2014 כמה קיבלה ממקורות ציבוריים אחרים כך שהסכום האמיתי כנראה הרבה יותר גדול).

פעולות או פרויקטים עבור מתבקשת התמיכה:

פעולות או פרויקטים עבור מתבקשת התמיכה (2)	סעיף תקציב השנה (ראח פרוט בטבלה שבהמשך)
תמיכה ממקורות ציבוריים: רמ"מ אקוויט	נח
תמיכה ממשרדי ממשלה	נח
מקורות עצמאיים	נח
תלוואות	נח
כפי שמופיע בתקציב שתצרפו לבקשה	נח 15,000,000
סך הכל:	נח 48,490,000

מתוך בקשת התמיכה לשנת 2013, שהגישה אמנה למועצה האזורית מטה בנימין

הסתרת ההעברות לאמנה – במשך שנים ניסו רבים וטובים לפענח מאיפה הכסף הגדול של אמנה; איך זה שארגון פרטי (אגודה שיתופית), שבאופן פורמלי לא מקבל תמיכות מהמדינה, נהנה מסכומים אדירים של עשרות או אף מאות מיליוני ש"ח בשנה. תקציב זה משמש, בין השאר, לפעילות לא חוקית של קביעת עובדות בשטח ובנייה של תשתיות ובתים במאחזים ובשכונות לא חוקיות בשטחים. בדוחות הכספיים של הרשויות המקומיות, ישנו [טופס עם רשימת התמיכות שמעניקות הרשויות לעמותות](#) השונות. בדיווחים השנתיים של המועצה האזורית מטה בנימין בשנים האחרונות הופיעו התמיכות באמנה (תחת הקטגוריה של "השתתפות בתנועה מיישבת"), בסך של 720,000 ₪ בשנה. אולם מהמידע שנחשף כעת עולה שהסכום האמיתי שמעבירה המועצה לאמנה הוא עשרות מיליוני שקלים בשנה.

העברת הכספים לאמנה בניגוד לנהלי התמיכות, לגוף פרטי ולא על פי התבחינים המקובלים.

על פי נהלי התמיכות שנקבעו בחוזר מנכ"ל של משרד הפנים ב-2006 לרשויות מותר להעביר תמיכות אך ורק למוסדות ציבוריים ולא לגופים פרטיים. עוד עולה מהתקנות כי התמיכות יועברו למוסדות הפועלים למטרות "חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות ספורט או מטרה דומה". אמנה שהיא אגודה שיתופית, הנחשבת לגוף פרטי, לא זכאית לקבל תמיכות ממועצת בנימין או מכל רשות אחרת. לאחרונה פרסם מבקר המדינה [דוח ביקורת על המועצה האזורית מטה בנימין](#) ומתח ביקורת על העברת כספים מהמועצה לאגודות שיתופיות אחרות לאור העובדה שהדבר מנוגד לנהלי התמיכות שקבע משרד הפנים. יש לציין שעמותות נדרשות לעמוד בסטנדרטים גבוהים של ביקורת ולהציג לרשות אישור ניהול תקין מרשם העמותות ועוד מידע על מקבלי השכר וכיו"ב. אמנה איננה עמותה, כאגודה שיתופית כמעט שאין עליה פיקוח ואין כל שקיפות על פעולותיה, כפי שנכתב בבקשתה לתמיכה מ-2014 ["אנחנו לא עמותה ולכן פטורים"](#). ולא עוד אלא, שעמותה שעוברת על החוק לא תוכל לקבל אישור מנהל תקין, [אמנה היא ארגון שעובר על החוק באופן יומיומי, בבניה בלתי חוקית](#), ובכל זאת היא מקבלת כספי ציבור. עוד נמתחה ביקורת בדוח המבקר על העובדה שהמועצה קבעה תבחינים לתמיכות שלא על פי הנהלים. "חלק מהתבחינים מנוגדים לנוהל המסדיר את תמיכותיהן של הרשויות המקומיות במוסדות ציבוריים". בבקשות

התמיכה של אמנה נכתבה הבקשה תחת התבחין "תנועות מיישבות". בדוח המבקר התייחס מבקר המדינה לתבחינים של שמירה על קרקעות" ו"גאולת קרקעות", בהקשר לעמותות כמו רגבים, וקבע כי "תבחינים אלו אינם קשורים לתחומים כמו חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט וכיוצא באלה, וכוללים פעילויות שספק אם הן במסגרת תפקידיה וסמכויותיה של המועצה". למעשה קבע המבקר כי "בהחלטתה להעניק תמיכות גם על בסיס התבחינים שלעיל חרגה המועצה האזורית מטה בנימין מהמסגרת שבה היא מורשית לפעול על פי דין".

[להורדת הבקשות שהגישה אמנה ושאושרו ע"י המועצה האזורית בנימין בשנים 2013, 2014, 2015](#)

2. מועצת יש"ע – 7.4 מיליון ₪ בשלוש שנים

מועצת יש"ע, העמותה הפוליטית המרכזית של המתנחלים, שעוסקת בהסברה, ארגון הפגנות, ולובי פוליטי אינטנסיבי, קיבלה ממועצה אזורית בנימין בשנים 2013 - 2015 סך של 7,404,325 ₪. לפי דיווחיה בטופס בקשת התמיכה, קיבלה מועצת יש"ע מרשויות מקומיות אחרות סכום נוסף של למעלה מ-17 מיליון ₪ מכספי ציבור.

לאחרונה פרסם מבקר המדינה דוח ביקורת על המועצה האזורית מטה בנימין ובין השאר מתח ביקורת על העברות הכספיים המוגדלות של המועצה לעמותות מועצת יש"ע. לדברי המבקר "המועצה משמשת מעין צינור להעברת כספים מהמדינה לעמותה פרטית". המבקר מעיר, לשם השוואה, כי המועצה האזורית מטה בנימין חברה גם ב"מרכז המועצות האזוריות", גוף לובי דומה שמאגד את כל המועצות האזוריות. לגוף הזה היא מעבירה סך של כ-180,000 ₪ בשנה בלבד.

עוד העיר המבקר על ניגוד עניינים של ראש המועצה האזורית מטה בנימין, אבי רואה, שכיהן באותם ימים גם כראש מועצת יש"ע, ודאג להעביר מענקים מוגדלים לעמותה שבראשותו.

3. עמותות פוליטיות נוספות

רגבים - עמותת רגבים, היא עמותה הפועלת משפטית נגד בניה פלסטינית ברחבי הגדה המערבית, ואף בתוך ישראל עצמה. בנוסף היא מפרסמת דו"חות ותחקירים ומפעילה לובי פוליטי חזק בכנסת ובממשלה. בשנים 2013 – 2015 קיבלה רגבים ממועצה אזורית מטה בנימין 1.5 מיליון ₪, והצהירה כי היא מקבלת בנוסף ממקורות ציבוריים אחרים סך של 5,640,000 ₪ נוספים.

יש לציין שבדו"ח הביקורת על מועצת בנימין, קבע המבקר כי גם במקרה של עמותת רגבים היה ניגוד עניינים בעת שעוזר ראש המועצה לשעבר, יהודה אליהו, היה במקביל לתפקידו גם מנכ"ל עמותת רגבים. מעבר לזה קבע המבקר שהמועצה "תפרה" קריטריונים כך שיתאימו לעמותות מסוימות, ביניהן לעמותת רגבים. המבקר הדגיש כי המטרות "שמירת קרקעות" ו"גאולת קרקעות" שלפיהן הועברו הכספים לרגבים, אינן בגדר המטרות המותרות לפי חוזר מנכ"ל משרד הפנים.

עמותת מתיישבי בנימין – עמותה העוסקת לפי הצהרתה בהסברה וחינוך להתנחלות בשטחים – קיבלה בשלוש השנים 2013 – 2015 סך של 3,700,000 ₪.

עמותת משקפת – עמותה העוסקת בהסברה והבאת אלפי מבקרים לשטחים, לצורך "שיפור התדמית" הסברה ותגבור התיירות באזור. קיבלה בשנים 2013 – 2015 סך של 3,000,000 ₪.

עמותת ואגודתו על ארץ יסדה – עמותת חדשה יחסית העוסקת בהסברה, "עידוד וחיזוק ההתיישבות ביו"ש", דרך אמצעי הסברה ותקשורת. קיבלה בשנים 2013 – 2015 סך של 1,400,000 ₪.
העמותה לקידום ופיתוח התיירות בחבל בנימין – עמותה שעוסקת בסיורים לקבוצות ובודדים בבנימין, שיפור התדמית "והגדלת המודעות לחשיבות חבל ארץ זה". קיבלה בשנים 2013 – 2015 סך של 1,500,000 ₪.

4. עמותות חינוך, רווחה, ספורט וכד'

רק 15% מכלל התמיכות של המועצה (כ-9.8 מיליון ₪) מגיעות לעמותות רווחה, חינוך (מדרשות, ישיבות, מכינות וכיו"ב), בריאות וכיו"ב, מטרות שחוזר מנכ"ל משרד הפנים לרשויות מקומיות מתיר להעביר להן תמיכות, וזאת בניגוד למטרות של העמותות הפוליטיות שלהן מועברים רוב כספי התמיכות של מועצת בנימין.

סיכום: שאלת חוקיות השימוש בכספי ציבור למטרות פוליטיות – בית המשפט העליון עסק בכמה הזדמנויות בנושא העברת כספי ציבור לפעילות פוליטית. דעות השופטים בעניין החוקיות של העברות הכספים הללו היו חלוקות. בפסק דין בבג"צ 10104/04 שהגישה שלום עכשיו נגד רשויות מקומיות בשטחים ומועצת יש"ע, על רקע המימון של הקמפיין נגד ההינתקות ע"י מועצת יש"ע קבעו ששימוש בכספי ציבור לצרכים פוליטיים הוא פסול, ונחלקו אילו מאבקים פוליטיים יכולים להיות לגיטימיים למימון ע"י רשות מקומית. שופטי בית המשפט העליון קבעו כי במקרים כאלו יקוז משרד הפנים את הכספים שהועברו למטרות הפוליטיות מהתקציב שמועבר לרשות המקומית מתקציב המדינה.
 כפי שכתבה השופטת בייניש: "אשר לאמצעים המעשיים שיש לנקוט נגד רשות מקומית, כאשר זו השתמשה בתקציבה לשם מימון מאבק ציבורי נגד תכנית המדינית של השלטון המרכזי, מקבלת אני את מנגנון "קוזו".

רשימת התמיכות שאושרו לעמותות הפוליטיות לפי שנים (בש"ח):

שם הארגון	מטרת העמותה	2013	2014	2015
אמנה	הקמה ופיתוח יישובים	15,000,000	12,000,000	10,000,000
העמותה לקידום ופיתוח התיירות בחבל בנימין	סיורים לקבוצות ובודדים בבנימין שיפור התדמית, ותגבור התיירות באזור	1,500,000		
ואגודתו על ארץ יסדה	עידוד וחיזוק ההתיישבות ביוש בכלל ובבנימין בפרט דרך אמצעי הסברה ותקשורת	700,000		700,000
ישע העמותה לפיתוח היישוב היהודי	קידום האיכלוס בישע ופיתוח תשתיות	2,170,000	3,065,325	2,169,000
משקפת	תיירות והסברה		2,000,000	1,000,000
עמותת מתיישבי בנימין	פעילות הסברה וחינוך להתיישבות בכל הארץ	1,200,000	1,000,000	1,500,000
רגבים	שמירת קרקעות המדינה	500,000	500,000	500,000